

**PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
GRAD RIJEKA**

**MJESNI ODBOR BULEVARD
VIJEĆE MJESNOG ODBORA**

KLASA: 026-02/20-01/24
URBROJ: 2170/01-09-10-20-12
Rijeka, 22.10.2020.

**ZAPISNIK
SA 16. SJEDNICE VMO BULEVARD**

16. sjednica VMO Bulevard održana je 22.10.2020. s početkom u 17:00 sati u prostorijama MO Bulevard, Šet.I.G.Kovačića 14.

Sjednici su bili nazočni:

- Darinko Papić, predsjednik
- Darko Brusić, potpredsjednik,
- Mirjana Banić članica,
- Henriet Bilandžić, članica,
- Virna Škoda-Šaprić, članica,
- Marjan Srdoč, tajnik.

Sjednicu je otvorio predsjednik VMO i predložio slijedeći

DNEVNI RED

1. Davanje mišljenja, primjedbi i prijedloga na AP-3 krug.
2. Razno.

Dnevni red je prihvaćen jednoglasno bez primjedbi.

AD 1

Predsjednik Darinko Papić je nakon rasprave predložio sljedeći zaključak - mišljenje, primjedbe i prijedlozi - na AP-3 krug:

- Svrha predmetnih aktivnosti je osigurati čim kvalitetnije, primjerene životne (i radne) uvjeta svim građanima na područja Grada Rijeke s čim manjim stupnjem zagađenja bukom.

Područje Mjesnog odbora Bulevard kao i područja okolnih mjesnih odbora, naročito: MO Centar-Sušak i MO Krimeja izložena su velikoj količini značajne emisije zagađenja kombiniranim bukom i to iz sljedećih izvora: Cestovni promet, industrijski pogoni - kontejnerski terminal Brajdica i željeznički promet.

Navedeno područje je amfiteatralnog oblika te se relativno strmo uzdiže do visine od cca 140m nadmorske visine do vrha Trsata. Takva konfiguracija terena s postojećim razmještajem zgrada bitno utječe na način širenja zvuka.

Vijeće je razmotrilo realno stanje zagađenja bukom svojeg područja, koje je sljedeće:

Najveći zagađivač bukom je kontejnerski terminal Brajdica, zbog njegovih višestrukih izvora buke, karaktera (i jačine) buke te kontinuirane emisije buke. Zatima slijedi cestovni te (zasad) željeznički promet.

Posebno su ugroženi pojedini dijelovi područja MO Boulevard i to svi oni koji su (vizualno) bliže i koji su (vizualno) otvoreni izvorima zvuka odnosno koji nisu zaštićeni drugim zgradama kao bukobranima, uzimajući u obzir i odbijanje zvuka od fasada zgrada naročito većih, kao što je zgrada sušačke gimnazije i rektorata.

Vijeće je razmatralo doživljaj građana zagađenja bukom prema sljedećim kriterijima: izvorima buke, vrsti buke, jačini-intenzitetu emisije, obuhvatu prostora, načinu-mogućnosti širenju zvuka u prostoru, vremenu-trajanju emitiranja, broju stanovnika koje pogarda, a koje navodi prema prioritetu njihova rješavanja, tj. štetnosti:

1. KONTEJNERSKI TERMINAL BRAJDICA – izvor buke s više podizvora:

Njegovi različiti podizvori navedeni su prema razini štetnosti:

1.1) Kontejnerski mostovi (6 kom.) - koji rade na dizel agregate - najjači i najteži su zagađivač. Proizvode:

- izrazito iritantnu i nesnosnu buku,
- velike jačine,
- dugotrajnog i promijenjivog intenziteta, tj. buka se pojačava prilikom dizanja kontejnera, a smanjuje prilikom spuštanja kontejnera.
- istovremeno radi više kontejnerskih mostova,
- kontejnerski mostovi rade neprestano dan i noć tijekom 24 sata,
- kontejnerski mostovi prilikom rada mijenjaju svoje pozicije po cijeloj površini terminala te emitiraju buku s različitih lokacija,
- prilikom rada više kontejnerskih mostova (budući proizvode zvučnu sliku iste kompozicije, posljedično se javljaju različite izrazito neugodne rezonancije čije su povremene (u nepravilnim vremenskim razmacima) vršne vrijednosti izuzetno velike s dodatnim izrazito štetnim i nesnosnim oscilativnim - amplitudalnim karakteristikama (ritmika nižih frekvencija stvara doživljaj fizičkog udaranja - bubenjanja),
- u kutovima zidova otvorenih i zatvorenih prostorija građana (balkoni, stanovi), koja su usmjereni prema izvorima zvuka, javljaju se dodatne jake i štetne zvučne rezonancije,
- također stavarju se i podzvučni valovi koji se osjećaju kao mehaničke vibracije,
- zvuk se zbog svojih karakteristika (jačine, intenziteta, frekvencija) širi jako daleko, sve do vrha Trsata, prolazi između zgrada te se reflektira od površina zgrada u svim smjerovima.

Doživljaj: najjači stresor, koji zbog svojih karakteristika, tj. jačine, frekventnih vrijednosti, oscilacija, rezonancija i vibracija koje proizvodi ne pruža nikakvu mogućnost adaptacije-prilagodbe kod stanovništva te stoga izrazito štetno na njega djeluje.

Napomena: doživljaj istovjetan radu tzv. "kompresora", dizel agregata na cesti samo neusporeivo jači i kompleksniji.

Prijedlog rješenja: promjena načina rada s dizel na električni pogon (postoji sadašnja mogućnost) - kao što 2 kontejnerska željeznička mosta.

Prijedlog roka rješavanja: priritet1, čim prije zbog izrazitih štetnih posljedica..

1.2) Zvučni signalni upozorenja za kretanje radnih i odstalih strojeva (6 kontejnerskih mostova + 2 kontejnerska željeznička mosta + ostali radni strojevi):

Proizvodi:

- izrazito iritantnu i dugoročno nesnosnu buku (kao znak upozorenja služi se visokim isprekidanim frekvencijama koje trajno okupiraju i zadržavaju ljudsku pažnju),

- znatne jačine,
- često se istovremeno emitiraju s više kontejnerskih mostova i drugih radnih strojeva,
- kontejnerski mostovi rade neprestano dan i noć tijekom 24 sata,
- ta buka miješa se s bukom iz drugih izvora s kontejnerskog terminala Brajdica,
- ta buka, zbog svojih karakteristika (jačine, intenziteta, frekvencija) širi jako daleko, sve do vrha Trsata, prolazi između zgrada te se reflektira od površina istih u svim pravcima.

Doživljaj: drugi po štetnosti stresor, koji zbog svojih karakteristika, tj. jačine, frekventnih vrijednosti, ritmike koje proizvodi ne pruža nikakvu mogućnost adaptacije-prilagodbe kod stanovništva te stoga izrazito štetno djeluje.

Napomena: doživljaj je istovjetan radu zvučnih signala na pješačkim prijelazima koji su zbog negativnog djelaovanja na ljudе uklonjeni - samo su neusporedivo jači i brojniji.

Prijedlog rješenja: iznalaženje drugog načina upozoravanja u radnom prostoru, koji neće opterećivati i štetiti urbanom prostoru.

Prijedlog roka rješavanja: priritet2, čim prije.

1.3) Teretni kamioni s prikolicama, utovarivači i druga radna vozila:

Proizvode:

- značajno pridonose ukupnoj količini buke s terminala, prebrzom vožnjom te bukom izazvanom neravninama ili niskim preprekama na prometnoj površini.
- posebno su jak izvor buke prikolice kamiona (posebno prazne) čiji metalni dijelovi kod prebrze vožnje, vožnje u zavojima ili neprilagođene vožnje preko niskih prepreka stvaraju posebnoi jake tzv. „zvučne eksplozije“,
- vrijeme emitiranja: konstantno i neredovito tijekom 24 sata,
- ta buka miješa se s bukom iz drugih izvora s kontejnerskog terminala Brajdica,
- ta buka, zbog svojih karakteristika (jačine, intenziteta, frekvencija) širi prilično daleko.

Doživljaj: treći stresor po štetnosti. Naročito povremeni-neočekivani, iznenadni udari - lupanje praznih kamionskih prikolica izazivaju poseban stres kod stanovništva.

Napomena: doživljaj je istovjetan iznenadnom padu velike metalne ploče na tvrdnu ravnu površinu iza slušača i prepada slušača.

Prijedlog rješenja: ograničavanje brzine kretanja vozila, veća pažnja kod prometovanja u zavojima, fiksiranje metalnih dijelova na prikolicama koji lupaju, izravnavanje prometovnih površina.

Prijedlog roka rješavanja: priritet3, odmah.

1.4) Brodski dizel motori:

Proizvode:

- postoji velika razlika u jačini i vrsti buke koje proizvodi svaki pojedini brod. Većim dijonom brodovi rade na pomoćnim agregatima, ali kod manjih brodova poneki rade na vezu i s glavnim agregatima.
- poznato je koji brodovi stvaraju prekomjerno i neugodnu štetnu buku,
- vrijeme emitiranja je konstantno tijekom 24 sata.
- ta buka miješa se s bukom iz drugih izvora s kontejnerskog terminala Brajdica,
- ta buka, zbog svojih karakteristika (jačine, intenziteta, frekvencija) širi se prilično daleko.

Doživljaj: četvrti stresor po štetnosti. Neki brodovi stvaraju buku čije su karakteristike izrazito štetne.

Napomena: doživljaj je istovjetan doživljaju rada kaminskog motora u zatvorenoj garaži.

Prijedlog rješenja: kratkoročno - zabrana pristanka brodovima koji stvaraju nesnosnu buku, dugoročno - priključivanje brodova na el. energiju.

Prijedlog roka rješavanja: prioritet4, u razumnom roku.

1.5) Način rukovanja – manipulacija kontejnerima:

Proizvodi:

- postojeći (unazad godinu dana) nemaran, neuredan način manipuliranja kontejnerima, tj. grubo i nepažljivo manipuliranje s kontejnerima stvaraju (udaranje) snažne zvučne eksplozije, tj. stvara se izrazito jaka, učestala, nesnosna buka.
- često se istovremeno emitira s više mjesta,
- ta buka miješa se s bukom iz drugih izvora s kontejnerskog terminala Brajdica,
- ta buka, zbog svojih karakteristika (jačine, intenziteta, frekvencija) širi prilično daleko,

Doživljaj: peti po štetnosti stresor, koji zbog svojih karakteristika, tj. jačine, frekventnih vrijednosti, ritmike koje proizvodi ne pruža nikakvu mogućnost adaptacije-prilagodbe kod stanovništva te stoga izrazito štetno djeluje.

Napomena: doživljaj je istovjetan iznenadnom padu velike metalne ploče na tvrdnu površinu iza slušača te prepada slušača.

Prijedlog rješenja: urediti i uspostaviti primjereni način postupanja-manipuliranja kontejnerima (uobičajeno u svijetu u neposrednoj blizini gradskog prostora).

Prijedlog roka rješavanja: prioritet5, odmah.

1.6) Način gorovne komunikacije putem zvučnika:

Proizvodi:

- povremeno nemaran, neuredan i neprimjereni način komunikacije putem zvučnika (govor) koji se čuje na širem području izvan terminala,

- ta buka miješa se s bukom iz drugih izvora s kontejnerskog terminala Brajdica,

Prijedlog rješenja: urediti i uspostaviti primjereni interni način postupanja.

Prijedlog roka rješavanja: prioritet6, odmah.

2. CESTOVNI PROMET:

Na području MO Bulevard predmetna buka stvara se iz sljedećih izvora:

2.1) Glavne ulice na području MO Bulevard:

Bulevard oslobođenja, Šet.l.G.Kovačića, Šet.J.Rakovca.

2.2) Sporedne ulice na području Mo Bulevard:

Vrazov prijelaz, Gundulićeva, Derenčinova, Kranjčevićev klanac, Bosiljke Rakić, Vitezićeva, Vidikovac.

2.3) Ulice s drugog područja:

MO Centar-Sušak: Strossmayerova, Šet.13. divizije, cesta 404.

Prijedlog: prije svega redovito održavati asfaltni sloj da isti nije ruiniran, s rupama, ulegnućima i sl. - što stvara značajnu buku.

Nadalje na dijelovima prometnica na području MO Centar-Sušak s kojih se širi značajna buka na područje MO Bulevard (od k.br. 23 u Strossmayerovoj ulici do kraja Derenčinove ulice) uputno je postaviti bukobrane i to na sjevernoj strani prometnica da se buka usmjeri prema moru i ne opterećuje urbani prostor.

3. ŽELJEZNIČKI PROMET:

Trenutačno nije jakog intenziteta, međutim uskoro se predviđa rekonstrukcija postojećeg i izgradnja drugog kolosijeka na dionici Škrljevo-Rijeka-Jurdani-Šapjane (uglavnom u funkciji kontejnerskog terminala Zagrebačka obala s oko milijun TEU i predviđenim prometovanjem od po tri blok vlakova na sat).

Vijeća MO Bulevard i MO Centar-Sušak uputila su prijedlog-zahtjev za primjenom mjere zaštite od buke (na području od nadvožnjaka iznad Kumičićeve ulice do nadvožnjaka na Školjiću) u obliku umjetnog tunela s ravnim krovom - kao jedinog

kvalitetnog i realnog rješenja zaštite građana od predmetne buke s dodatnom dugoročnom vrijednošću iskorištavanja prostora iznad (i pored) željezničke pruge za sve moguće buduće urbane funkcije.

Posebno napominjemo da postojeći prikaz na kartama buke opterećenja bukom na pojedinim područjima (kako je prikazano primjenom navedene metodologije) nije realan iz čega proizlaze neodgovarajući scenariji upravljanja bukom:

npr.:

- na području željezničke trase (koja je granica MO Boulevard i MO Centar-Sušak) prikazano je da MO Boulevard ima manju količinu željezničke buke, dok je MO Centar-Sušak uopće nema, što je realno nemoguće.
- dio naselja uz trasu pruge - na kojoj se nalaze zgrade uz samu prugu - od nadvožnjaka iznad Kumičićeve ulice do nadvožnjaka na Školjiću je nesporno značajnije zagađen bukom nego područje usjeka na Gornjoj i Donjoj Vežici.
- poseban problem zagađenja su zvučna upozorenja lokomotive prije pješačkih prijelaza. Budući da postojeća metodologija ne registrira tu vrstu buke, s njome se niti ne upravlja - a u stvarnosti je velik, dramatičan stresor za građane koji žive pored pruge obostrano do 100 metara.

Prema tome niti prikaz prijedloga tihih područja nije realan:

- naročito dio od Derenčinove ulice, istočni dio Gundulićeve ulice, Gajeva ulica, Gimnazijalne stube, dio Švalbine ulice, tj. dijelovi područja MO Boulevard koji su bliže i vizualno otvoreni, tj. nezaštićeni prema kontejnerskom terminalu, zatim koje se nalaze pored željezničke pruge obostrano po 100 metara te bliže i vizualno otvoreni prema glavnim prometnicama na „Piramidi“ i dijelu ceste 404 – ne mogu biti tiha područja, jer su kontinuirano, kumulativno izrazito zagađena velikim emisijama različite buke.

Zaključak:

- ✓ Metodološki ispravan pristup može biti jedino onaj koji uzima u obzir sve izvore buke: cestovni, željeznički, pomorski i lučki promet, te industrijsko-gospodarstvene izvore buke;
- ✓ Budući da su na području MO Boulevard prisutni svi gore navedeni izvori buke, metodološki je pogrešno pojedina lokalizirana područja tretirati kao ona izložena većoj buci i time pogodna za projekt upravljanja bukom. Kriterij broja stanovnika je manjkav jer ne uzima u obzir strukturu stanovništva a osobito postojanje javnih sadržaja kao što su Gimnazija s velikim brojem učenika, ustanova za njegu dementnih osoba i slično.
- ✓ U načelnom pristupu treba planski težiti, ukoliko je moguće, eliminaciji odnosno smanjivanju buke na najmanju moguću mjeru, a ne orijentirati se prema najvećim propisanim vrijedostima buke u prostoru.

Prijedlog:

- ✓ Izloženost buci na području MO Boulevard iziskuje integralni pristup na način da se čitavo područje tretira kao zona izložena povećanoj buci iz svih navedenih izvora buke;
- ✓ Slijedom prethodnog tražimo da se čitavo područje MO Boulevard obuhvati projektom upravljanja bukom, jer u suprotnom stvara se očita diskriminacija građana*;
- ✓ Pri tome osobito treba uzeti u obzir dodatnu buku koju će na već postojeću previsoku razinu buke nadograditi predviđeni pojačani željeznički promet nakon izgradnje drugog kolosijeka na relaciji Šapjane-Škrlevo;

✓ Jedino rješenje koje bi omogućilo da ionako prevelika razina buke ne bude još veća je primjena tehnologije na slajdu br. 52 Akcijskog plana, 3.krug izvještavanja, prezentacije pdf. Odnosno zaštite od buke tunelskog tipa na čitavoj relaciji željezničke pruge kroz MO Bulevard te regulaciju buke na kontejnerskom terminalu Brajdica.

* Potpuno je nerealna situacija da je na području MO Bulevara područja IN_005 ugroženo bukom kontejnerskog terminal brajdica dok ostala bliža i vizualno nezaštićena područja kontejnerskom terminalu Brajdica kao izvoru, nisu. Također je potpuno nerealno da je od tog izvora buke ugrožena sjeverna strana zgrade gimnazije, dok južna strana nije, itd. Isto se odnosi i na IN_001.

Dodatne napomene:

✓ Polazne osnove za izradu Akcijskog plana na tragu su pristupa tom velikom problemu u urbanim sredinama kojim se intenzivno i detaljno bavi EU;

✓ U tom kontekstu posebno treba istaknuti da je temeljni cilj EU nastojanje da svi građani EU ostvare pravo na kvalitetan život, što se posebno odnosi na urbana područja;

✓ Uz gospodarstvene funkcije u gradovima se kao veliki problem identificira promet, koji na brojne načine negativno utječe na okoliš i stanovnike;

✓ Međunarodna zdravstvena organizacija (WHO) je odavno prepoznala negativan utjecaj buke na čovjeka, te godinama intenzivno istražuje utjecaj buke na čovjekovo zdravlje; a njihovi najnoviji rezultati navode niže granične vrijednosti od onih naznačenih u našim pozitivnim propisima, kao limite koje bi trebalo poštivati radi zaštite zdravlja gradskog stanovništva;

✓ Posebno ugroženim skupinama smatraju se djeca, osobe treće životne dobi i bolesnici, pa bi za njih limiti dozvoljene buke trebali biti još niži;

✓ EU prihvata u cijelosti stavove WHO zbog prethodno spomenutog cilja - kvalitetan život ljudi u gradovima, ali i zato što zdravije stanovništvo znači manje troškove i manje opterećenje zdravstvenog sustava, učinkovitije funkcioniranje gospodarstva što u konačnici rezultira boljim društvom;

✓ Sumarna karta buke u gradu u osnovi obuhvaća izvore koji su naznačeni u Akcijskom planu: promet, i to cestovni i željeznički, te gospodarstvene aktivnosti. Pri tome je, kad se radi o MO Bulevard, nedovoljno uzeta u obzir buka uzrokovana tehnološkim procesom na kontejnerskom terminalu Brajdica (rad portalnih prijenosnika, dizalica, cestovnih i željezničkih vozila, privez i odvez broda, rad brodskih strojeva i uređaja; te zvučna signalizacija koja prati spomenute procese rada);

✓ Područje MO Bulevard izloženo je buci od prometa - cestovnog, željezničkog i lučko-pomorskog te industrijsko-gospodarstvenih aktivnosti; stoga je jedino ispravno istraživati zbirnu količinu buke;

✓ Područje MO Bulevard je najvećim dijelom stambeno područje, pa se podrazumijeva da bi ga trebalo posebno štititi od buke;

✓ Brojni sadržaji, osim samog stanovanja, također pripadaju onim aktivnostima koje bi trebalo posebno štititi od prekomjerne buke;

✓ U neposrednoj blizini, uz granicu MO Bulevard nalazi se Kulturni dom na Sušaku, a sa strane Bulevara Prva hrvatska sušačka gimnazija, Rektorat Sveučilišta u Rijeci, Gospodarska komora PGŽ, Katolička crkva i u crkvenom krugu ustanova za zbrinjavanje osoba oboljelih od demencije; dakle sve ustanove s važnom javnom i društvenom funkcijom;

- ✓ Od ostalih društveno vrijednih sadržaja izloženih buci nije na odmet spomenuti dječji vrtić i ambulantu obiteljske medicine, te Kršćansku adventističku crkvu.
- ✓ Za pojedine tablične prikaze, koji se relevantni za MO Boulevard, buka uzrokovana željeznicom elaborirana je na način kao da je mjerjenje buke vršeno u trenutku kada prugom nije prolazio vlak. Ti isti vlakovi, međutim kad prolaze kroz MO Boulevard kao da uopće ne stvaraju buku jer u tablici na slajdu br.31 Akcijskog plana, 3.krug izvještavanja, prezentacije pdf. buke od željezničkog prometa u MO Boulevard uopće nema.
- ✓ Kad se radi o željezničkom prometu važno je napomenuti da se u spomenutom Akcijskom planu brojne ilustracije i fotografije kojima se pojašnjavaju metode zaštite od buke, odnose na situacije svojstvene ravničarskim područjima, ili na situacije kada je pruga iznad razine stambenih područja;
- ✓ Nijedna ilustracija, s izuzetkom one na slajdu 52 Akcijskog plana, 3.krug izvještavanja, prezentacije pdf , koja prikazuje oblogu koja obuhvaća željezničku prugu sa svih strana, poput tunela, nije primjerena reljefu svojstvenom području MO Boulevard;
- ✓ Naime, slajd 55 Akcijskog plana, 3.krug izvještavanja, prezentacije pdf, zorno prezentira zakonitosti širenja buke oko željezničke pruge omeđene samo vertikalnim barijerama protiv buke. Iz te skice više je nego jasno da kuće na području Bulevara, a dobrom dijelom i one sa suprotne strane na području MO Centar Sušak (Štrosmajerova ulica, Piramida), koje se zbog brdovitog terena nalaze na znatno većoj visini od željezničke pruge, ne mogu od klasičnih bukobrana imati nikakve adekvatne zaštite.

Zaključak:

- **Zaključak je jednoglasno usvojen.**

AD 2

Zaključak:

- **Pod točkom razno nije bilo dodatnih prijedloga i primjedbi.**

Sjednica je završila u 21 sat.

Zapisničar-referent za mjesnu samoupravu
VMO Boulevard
Marjan Srdoč

Predsjednik VMO
VMO Boulevard
Darinko Papić